

Puhetta perusopetuksesta, sen tilasta ja kehittämisestä

Viime aikoina on käyty paljon julkista keskustelua suomalaisen perusopetuksen tilasta. Keskustelua on käyty niin laskevista oppimistuloksista, erilaisten tuen tarpeiden lisääntymisestä, ”inklusion” käytöstä säästötoimenpiteenä kuin opettajien jaksamisestakin. Helsingin Sanomien teettämässä kyselyssä ([HS 21.5.2023](#)) opettajat nostivat esiin muun muassa sen, että tuen tarpeen toteamisesta huolimatta oppilaille ei ole välttämättä mahdollista tarjota riittäviä tukitoimia – ainakaan riittävän ajoissa. Oppilaiden moninaisten tuen tarpeiden vuoksi opettajien rinnalle toivotaan vahvemmin muiden asiantuntija-alojen, esimerkiksi terveydenhuollon ja lastensuojelun, ammattilaisia. Myös lasten ja nuorten näkökulmasta olisi tärkeää, että heidän tarpeensa tulisivat kohdatuiksi mahdollisimman kokonaisvaltaisesti ja että tuki olisi saumattomammin osa heidän arkeaan ja kasvuympäristöään.

Syitä perusopetuksen haasteisiin on haettu muun muassa epäonnistuneista tai riittämättömästi tuetuista järjestelmätason muutoksista (esim. oppimisen ja koulunkäynnin tuki, digiloikka), älylaitteiden hallitsemattomasta käytöstä ja kasvatustyön siirtymisestä vanhemmilta kouluille. Opettajien työajan ei koeta riittävän työn perimmäisen tehtävän – opetustyön – hoitamiseen eikä opettajilla ole riittävästi aikaa yksittäisten oppilaiden kohtaamiseen. On selvää, että perusopetuksen haasteet eivät ratkea pelkästään kännykkäparkeilla tai millään muullakaan yksittäisellä toimenpiteellä. Ongelmakohtien ”korjaaminen” vaatii monenlaisia työkaluja ja muutoksia monella eri tasolla. Se vaatii järjestelmätason toimenpiteitä ja linjausten tarkentamista (resurssit, lainsäädäntö, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet) mutta myös toimintakulttuurin ja käytäntöjen sekä opettajankoulutuksen jatkuvaa kehittämistä. Tässä numerossa käsitellään monenlaisia perusopetukseen nivoutuvia teemoja – aiheina ovat niin pedagoginen kirjaaminen, moniammatillinen opiskeluhoito, kouluikämyttömyys, opettajankouluttajien moninaisuusosaaminen, matematiikka-ahdistus kuin oppimisen ja käyttäytymisen tukeen ja inklusioon liittyvät yleiset periaatteet ja inklusiivisen kasvatuksen edistäminen. Jokaisessa artikkelissa tuotetaan omanlainen näkökulma perusopetuksen periaatteiden ja käytäntöjen kehittämistä koskevaan keskusteluun. Innostavia lukuhetkiä!

Minna Kyttälä,

päätoimittaja

*Erityispedagogiikan apulaisprofessori
(tenure track), Turun yliopisto*

Kuvaaja: Saimi Lupala